

SVENSKA
RUN-URKUNDER,

UTGIFNA

AF

RICHARD DYBECK.

Första Samlingen.

STOCKHOLM,
TRYCKTE HOS JOH. BECKMAN, 1855.

Södermanland. Svartlösa härad, Grödinge socken, Öster Bröta.

Högt upp i vestra sluttningen af en betydligare bergshöjd i tjocka skogen, som sammanhänger med den nyss (under föreg. n:r) nämnda Uringe malm och andra skogsmarker i Sorunda, Grödinge, Vesterhanninge och Huddinge socknar, står denna Runsten invid och på östra sidan om en öfver höjden * löpande, knappt farbar, skogsväg — efter sägen ännu för 200 år sedan begagnad såsom klöfjeväg ** — mellan sockenvägen vid Vesterby i Sorunda samt häradsvägen i Grödinge. Sedan han i mer än 30 år haft en svårt framlutande ställning — vådlig både för sig och vägfarande — samt derunder kanterna ofvantill, hvilka något skjutit öfver vägen, blifvit här och der afslagna, är han sistlidne höst, på Landtmätaren Victor Dahlgrens uppmaning, af byamännen i Bröta åter vorden rest, och kan nu å sin ensliga, höga och skogiga plats, med sin höjd af mer än fyra alnar, betraktas såsom ett af vårt lands skönaste minnesmärken.

Stenen är icke nämnd i den förut (under N:o 4) åberopade uppsatsen om Grödinge sockens fornlemningar, men finnes antecknad å Petter Arosanders karta af år 1687 öfver »Östbröta» (en annan af Sven Månsson (1636) innefattar inägorna), i anledning deraf att byamännen i angränsande Vesterby velat hålla den för en rå-sten byarne emellan, samt sålunda tillvälla sig ett stycke af Bröta skog: Anteckningen lyder: »7. En Vijsesten på Västerby malmen sunnan för en stoor Runsten vidh en farvägh Socknarna och Byarna emillan, till hvilken (Runsten) Västerbyna villa gå och skära en Triangel af Öster Brötha skogen efter visningen» (nl. Runstenens ***).

* Nedanför denna äro flere kärr eller mossar, deribland »Runstensmossen», och derifrån ned mot Grynsjön sträcker sig den s. k. *Svartidalen*, af hvilken törhända häradet har namn.

** De flesta vägar i orten lära då varit föga annat än klöfjevägar, »den tidens landsvägar», såsom allmogen uttrycker sig. Vid den ifrågavarande finnes, närmare Vesterby, ännu en hittills ej känd Runsten.

*** I samma kartebeskrifning förmäles ock, att byamännen berättat det de många små lägenheterna i skogen häromkring »först varit optagna af Skiöttare i Sahl. Konung Gustaffz (den I:s) tijdh, medh böndrens loff.»

Bröta-stenen, hvilken kännes af kringboende allmoge under namnet *Runda sten*, eller *Rundsten*, är en å framsidan bucklig eller kullrig och å frånsidan skålig, tunn och ljus gråstensflisa, rätt ovanlig i dessa trakter. Ristningen, utförd med synnerlig omsorg, har delvis lidit genom de nämnda af-flagningarna öfverst å stenen, äfvensom i venstra kanten. Korset är, märkligt nog, något upphöjdt. — Inskriften:

* N|Ψ|R * (N)↑ * R↑(H↑) * H↑↑ * þ↑↑ * ↑↑ * I↑R↑↑↑ *
 Ψ↑↑ * ↑N↑ * Þ↑↑↑ * H↑↑ * ↑N↑ * B↑þ↑R * ↑↑....↑ *

Det är: UIMAR (L)T RA(ISA) SAEN þINA AT IARUTA MAH AUK
 FELHA SIN AUK BUþUR KA.....A

Slutet af slingan har bildat en ringlad stjert, och de felande runorna kunna ha' varit till antalet 4—6.

